

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bp.

(Hely)

1930. II. 13.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

621.32

Hely

Idő

"1930"

Személy

A bánhidai centrálé és a főváros

Miért kell megkötni az áramszolgáltatási szerződést?

A villamosítási kérdések egyik alapos szakértője, aki a magyar gazdasági életben különben is tekintélyes szerepet tölt be, az alábbi nagyérdéki nyilatkozatot bocsátotta a Nemzeti Ujság rendelkezésére a bánhidai centrálé és a főváros áramszolgáltatási szerződések ügyében. Közreadjuk ezt a nyilatkozatot, mert az a meggyőződésünk, hogy ennek a kérdésnek minden oldalról való megvilágítása a főváros adózó közönségének érdekeit szolgálja:

A székesfőváros villamosáram-ellátásában folyton ismétlődnek a zavarok és hol ez, hol az a terület kénytelen néhány óras egyiptomi sötétséget elszenvedni. A folyton ismétlődő zavarok kiderítésére kiküldött háromtagú szakbizottság megállapította, hogy a székesfőváros elektromos művei a közel jövőben sem lesznek abban a helyzetben, hogy saját bevételi feleslegeikből, akár pedig kölcsönökből az áramtermelő berendezések bővítésére, a kereset olcsó kiállítására és az elosztó berendezések javítására szükséges nagy tőkéket — és pedig öt esztendő folyamán százhuszmillió pengőt — idejekorán előteremtsek.

A székesfővárosnak elsősorban a villamoselosztó berendezések hibáinak kiüszöbölésére és a berendezések bővítésére, valamint a gazdaságtalanul termelő régi erőművek leállítására kellene törekednie és az egyedül helyes politika az, hogy a nagy országos villamosművek fogyasztói sorába állva, elvesse a nagy áramtermelő berendezések építésére szükséges óriási tőkék beszerzésé-

nek gondjait. Erre módot ad a fővárosnak a Bánhidán létesített hatalmas villamosági mű, amely a fővárosnak ajánlotta a nagyban szolgáltatandó villamosenergiát jóval olcsóbb egységár mellett, mint amellyel a kelenföldi székesfővárosi telep ez idő szerint az energiát termeli. A székesfőváros vezetősége azonban elamerikázta ezt az ajánlatot, amelynek tárgyalását a legnagyobb huzavonával kezeli, a legkülönbözőbb ürügyek alatt. Halottuk azt az érvet, hogy a bánhidai centrálé igénybevétele az „autonómia” sérelmét jelentené. Ez az érve persze egyáltalán nem helytálló, mert hiszen az, hogy nem a főváros maga termeli a fogyasztás ellátására szükséges elektromos áram egy részét, hanem azt szabad szerződés alapján egy országos erőműtől szerzi be, az autonómiát egyáltalán nem érinti, amint egy pl. semmi köze az autonómiának hozzá sem, hogy a fogyasztóközönség enyvérellátására szükséges buza nem a székesfőváros területén, hanem azon kívül termeltetik.

A másik ok, amelyre a székesfőváros urai ellenkezésüket alapítják, az, hogy a bánhidai villamosmű a villamosenergiáért állítólag nagyobb egységárat követel, mint amennyivel a székesfővárosi elektromos művek ezidőszert az energiát termelik. Ez az álláspont könnyen megdönthető. Az 1928. évi fővárosi zároszámadásokról kiderült, hogy a ke-

lenföldi művön az áramtermelés önköltségei (kamat és amortizáció nélkül) 6.75 fillérre, a váci mű termelési önköltségei 10.92 fillérre, a Berencsei-uteai művek termelési önköltsége 10.32 fillérre rúgtak. Az 1928. évben e három mű által termelt 190 millió kilóvatt órányi villamosener-

gia kilóvatt-óránkénti átlagos termelési költsége — kamat és amortizáció nélkül — 7.82 fillér volt, holott ha a székesfőváros a bánhidai centrálétól 130 millió kilóvatt órát átlag öt filléres áron venne át, úgy a főváros 3,640,000 pengő áramtermelési költséget takarított volna meg.

De egyenesen ki van zárva, hogy bármely fővárosi villamosági telep olcsóbban termelhesse és versenyezhesse a bánhidai centráléval. Mert egészen eltekintve attól, hogy a kelenföldi mű részben még kis egységekkel, kétféle gőznyomással termeli az energiát és így technikailag is fejletlenebb: a bánhidai áram még azért is feltétlenül olcsóbb, mert jóval jutányosabb szénrel dolgozik. A bánhidai mű ugyanis a piaci forgalomra nem alkalmas palás szénrel való tüzelésre van berendezve és ez a szén a bányából igen kis költséggel jut el a centrálé kazánjainak rostélyaiába. Ellenben a kelenföldi telepig Bánhidáról tatabi szénrel kell szállítani, ami által a fővárosi telep termelését jelentékeny szállítási és kezelési költség is terheli. Mindennek az az eredménye, hogy míg Kelenföldön a tatabi szén 1000 kalóriakénti költsége 0.449 fillér, addig Bánhidán ugyanilyen kalóriakénti önköltség csak 0.275 fillér. Ezenfelül a kilóvatt-óra termelésére Bánhidán szükségelt átlagos kaloriafogyasztás az ötezer kalóriát nem éri el, holott a kelenföldi műbe a termelt kilóvatt-óra kaloria szükséglete hatezer kaloria körül mozog. A bánhidai termelés javára tehát szénköltség címén állandóan számottevő különbség mutatkozik, amely különbség a jövőben sem változhat meg a bánhidai centrálé hátrányára.

A székesfőváros a tárgyalások folyamán állandóan azt követelte, hogy a székesfőváros által fizetendő egységár a kelenföldi mű mindenkor termelési önköltségénél a jövőben nagyobb ne legyen. Ezért a Dunántúli Villamosági R.-T., mint a bánhidai centrálé tulajdonosa már a múlt évben felajánlotta a székesfővárosnak, hogy a bánhidai műből a

székesfővárosnak szállítandó elektromos energiát a kelenföldi villamosteleg mindenkor termelési önköltségi árnál fogja szolgáltatni. Ezt a méltányos és kifogástalan ajánlatot azonban a székesfőváros ismét csak nem fogadta el és azt követeli, hogy a centrálé állapítson meg a kelenföldi telep önköltségi áratól független egységárakat. De emellett a főváros vezetősége azt hangoztatja, hogy a kormány a székesfővárostól „áldozatot” kíván, midőn a bánhidai műből a kelenföldi telep mindenkor önköltségi árnál villamos energiát kínál a székesfővárosnak.

Ebben a rég húzódo ügyben végre is sürgősen döntést kell provokálni. Nem lehet tétlenül nézni, hogy a főváros vezetősége mindenféle ürüggyel halogassa a bánhidai centráléval kötendő megállapodás létrejöttét. A fogyasztóközönség érdeke sürgősen követeli ezt a megállapodást. Mert először is véget vetne az örökös világitási zavaroknak; másodsor a bánhidai centrálé áramának átvétele a fogyasztás számára olcsóbb egységárat tenne lehetővé, már csak azért is, mert a fővárosi elektromos művek által termelt áramot a szükséges beruházási tőke kamatai és törlesztése terhelné, ami önmagában is drága áramtermelést jelent, egészen eltekintve a bánhidai centrálé olcsó szénrel. Végül pedig nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat a nagy gazdasági érdekeket sem, amelyek ahhoz fűződnek, hogy az ország villamosenergiával való ellátása lehetőleg mentől nagyobb országos erőművekből történjék, amelyeknek olcsó áramát valamennyi közbeneső község is igénybe veheti.

E megfontolások alapján tulás nélkül állítható, hogy a székesfőváros vezetőségének folyamatban lévő átalakulása után legsürgősebb teendő a bánhidai centráléval leendő áramszolgáltatási szerződés megkötése. További huzavonának, szabottalásnak helye nem lehet és a közel jövőben megalakuló fővárosi

új törvényhatósági tanács *első teendője* lesz ebben a régen vajudó kérdésben a közérdekű döntést meghozni.

*

Egyébként a centrálé ügyében meg-
egyezés készül.

Bud János kereskedelemügyi miniszter erre június 14-én, szombaton délelőtt tizenegy órára ankétra hívta meg a minisztériumba a főváros képviselői, azzal, hogy a tárgyaláson meg kell teremteni a megyegyezésre a plattformot. A szombati értekezletre *Buzáth* János alpolgármester vezetésével elmegy a főváros tizenkettes bizottsága, amelyben tudvalevően a községi pártok vezető férfiai foglalnak helyet, részt vesz azonkívül az ankéton *Borvendég* Ferenc tanácsnok és *Deutsch* Lajos, az elektromos művek vezérigazgatója.